

Néplámpa

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP

FÉLELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS.

MEGJELENIK	
m	éves díj
m	hónap díj
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 800.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	— — — — 32—
fél évre	— — — — 18—
negyed évre	— — — — 8—
Videkre postán küldve	
egész évre	— — — — 32—
fél évre	— — — — 18—
negyed évre	— — — — 8—

Német császár a buvárhajóharc folytatásáért.

Kie 1, szept. 27. Vilmos császár e hónap 24-én ideérkezett a torpedóműhely megtekintésére. Először Miába ment, ahol egy hajóról megtekintette a munkákat. A mihi gyakorlótéren a helyőrségek különítménye foglalt állást. A különítményhez a császár beszédet intézett. Emlékeztette a tengerészeket a haza iránti kötelességre és az elért sikerekre, amelyek fényes bizonyítékát nyújtják a hajórajban uralkodó szellemnek. Rámutatott a nyugati fronton harcoló bajtársakra s felhívta a tengerészeket, folytassák a buvárhajóharcot teljes határozottsággal.

Portugál válasz Burián jegyzékére.

Bécs, szept. 27. A Morning Post Hisszaboni híradása szerint a portugál kormány az osztrák-magyar békejegyzékre adott válasza hírének a béke mellett foglal állást, de ennek a népek szabadságának jogán kell alapulnia és a szövetségesek egyetértő akaratából kell megvalósulnia.

Ukránokat nem vittek a nyugati frontra.

Kiev, szept. 27. Hivatalos német körökből oly értelmű híresztelésekkel szemben, mintha Ukrajnában behívások történtek volna és a nyugati hátra küldték volna, kijelentik, hogy németország megszállott területen egyetlen katonát sem hívott be.

A csehek vérengzése Penzában.

Hága, szept. 27. Moszkvai távirat szerint Penzában a cseh-szlávok bolsevik összeesküvést fedeztek fel. A cseh hatóságok letartóztatták a bolsevik szervezet valamennyi tagját és rögtönítélő bírósági úton agyonlőtték őket.

Miért mondott le a román pénzügyminiszter?

Bukarest, szept. 27. Saulesku pénzügyminiszter lemondásának fő oka az, hogy a miniszter nem akarta a román pénzügyeket a bukaresti békeszerződés által teremtett viszonyok keretein belül szanálni. A pénzügyi tárcát Sauleskunak most már több hét óta tartó „szabadsága” dacára sem töltötték be s így a pénzügyminisztériumot még mindig Arion külügyminiszter vezeti.

Hertling védekezik.

Bécs, szept. 27. Hertling gróf kancellár a berlini birodalmi gyűlés főbizottságának ülésén szót emelt, hogy az ellene elhangzott szemrehányásokkal szemben védekezzék. Azt mondják, hogy szavait meglehetősen hűvösen fogadták.

Nincs többség a német kormány ellen.

Bécs, szeptember 27. A Frankfurter Zeitung berlini levelezője a többi közeli azt jelenti, hogy meggyűlölt az a remény, hogy tekintélyes többség fog kialakulni a rendszer és a politika feltétlen megváltoztatása céljából.

„Isten kicsinybeni kimérése.”

Ha a vak tyúk a szeméten kapargálva tud szemet találni, csak természetes, hogy mikor én az irodalom legújabb szemétdombján kotorásztam, egy — rubint leltem, nem szemet; mert szemtelen, sőt arcátlan istenkáromló, aki cikket irt e címen:

„Isten kicsinybeni kimérése.”

Itt eszembe jut egy mese. Volt egy züllött, agylágyult alak, aki azzal kezdte a napi munkát, hogy elment a közeli pálinkásputikba, hol kicsinyben mérték a szeszt. Itt kért „ötér a jobbikból”, felhajtotta, többször egymásután „exet” ivott a karcos jobbikból, aztán kitámolygott a putikból, a küszöbre rogyott s ott elkezdett — írni néhány vutkiszagu mondatot, melyeket aztán bódult fejjel: — vallásbölcseleti alapigazságoknak nevezett. Rögtön el is támolygott a könyvkiadó felé, hogy írását kinyomtassa. De utközben elesett, ott is maradt, mikor pedig kialudta mámorát s elolvasta saját írkalmányát, keserűen röhögött s össze-tépte írását. Másnap azonban újra kezdte ugyanugy, mint tegnap: végre kinyomatta a gondolatait.

Kérem ez nem mese! Mert elég hasonló esetet olvastam a „Szabadgondolat” most megjelent számában.

Valamir ubin nevű egyed is irt bele ezzel a címmel: „Isten kicsinybeni kimérése”. Lássuk, hogyan méri ki rubin — kicsinyben Istent? Hát így:

„A kimérés, melyet templomnak neveznek, látványos épület... mégse férnek bele egyebek, csak emberi dolgok. Hiába van magas tornya, a csillag magasabb, a tetőn a hegyek nem jönnek be, felán a napsugár lecsúszzik s a nap, az isteni nap, mint koldus a küszöbön, elakad.”

Szertartás alatt — írja rubin tovább —: „A hívek a

fehér melegbe állnak és fény nyel süttetik magukat. A fényvel együtt ólomlábaik az unalom is behallag és a hívőkre álompört hint. — A szertartás halkán, lassan pereg, pereg. Leülnek és felállnak, hosszan állnak, egyre állnak, folyton állnak. Aztán leülnek, ülnek és ülnek, amíg föl nem állnak.”

Nem idézem tovább, kár a helyért.

A templomba véletlenül betévedt kutya majdnem épen úgy látja s érti a szertartásokat, mint a vörösén látó rubin, aki mesterien írta le a tapasztalatait, csak a műve címét hibázta el, mert ez lett volna helyes: Rubin agytermékének nagybeni kimérése. Csőd miatt végkiárusítás!! —jós.

Járassuk szandálban a gyerekeket!

A bőrhíány kétségbe ejti a társadalom minden rétegét. Egy ruházati cikk sem okoz annyi fejtörést, mint a láb-beli beszerzése. Pedig nem föltétlenül szükséges a cipő. Merész állításnak tűnik és mégis igaz. A fa- vagy bőrtalpu szandál még 25 fok hidegben is megállja helyét. Hóban, vízben, sárban lehet szandálban járni. Bajorországban gyermekek, öreg emberek, tél közepén 15—20° C. hidegben meztelb vastalpu szandálban járnak.

Piros-pozsgás valamennyi, a náthát alig ismerik, oly edzetek. A gyermekek lábát nem nyomorítja el a sok rossz cipő. Miért ne viseljenek nálunk is — különösen a gyerekek — szandált? Itt sokkal euyhébb a klíma s a cipőhiány óriási. Adjunk bátran a gyermekeknek szandált, kezdjük most, míg meleg van. A vérszegény beteges gyermek télen lábszárvédőt kapjon (a régi harisnyák levágott szára jó e célra); a lábfej meztelen maradhat. Téves és káros a zokni-viselés az egészségre. A gyermek

lábcsárait kell melegen tartani, nem pedig a lábfejet.

A meleg posztótalpu cipőt — „mamusz“ — ki kellene tiltani az iskolákból, mert míg a szabadban járó gyermek lába, ha hóban jár is, pár perc alatt száraz és forró lesz a szobában, addig a posztócipős gyermek egész nap vizes cipőben ül az iskolában és fázik. Ha megfogadjuk ez intelmet, illetőleg tanácsot, nemcsak olcsó lábfeleiben járunk, de edzett és egészséges generációt is nevelünk.

A városok új törvénye.

A képviselőház őszi ülészakájának legfontosabb tárgyát a közigazgatás átalakítására vonatkozó törvényjavaslatok képezik s azok között a kétségtelenül betervezendő új városi törvény különösen fontos.

A városi törvény szerkezetéről a Városok Lapjában a következő fejtegetéseket olvassuk:

Sokkal inkább, mint bármikor, aktuális az a kérdés, hogy a közigazgatás általános reformja, vagy mondjuk ki nyíltan: államosítása, mennyiben érinti a városokat.

Miután kétségtelen az, hogy az államnak joga van az állami közigazgatást a saját szerveivel ellátni, a választói jog kiterjesztése pedig most egyenesen követeli az egész ország területén az egyenesen magyar állami közigazgatás megteremtését, ennél fogva természetesen látszik, hogy ezt az elvet a közigazgatás egész területére következtetesen ki kell terjeszteni s kivételt e tekintetben városokkal sem tehetnek.

Más szóval az államosítás a városokra azt jelentené, hogy az állami közigazgatást végeztetné az állam a kinevezett közegeivel, a szorosán vett önkormányzatot pedig lássa el a város a maga választott alkalmazottaival.

Ha csak azokat a főbb közigazgatási ágakat tekintjük is, amelyek ellátásáért most államsegélyben részesülnek a városok s amelyeknek államosítása már amúgy is átment a köztudatba, mint pl. rendészet, katonaiügy, közegészségügy, adóügy, árvaügy stb., már is bizonyos, hogy ezek államosítása hatalmas lépés volna az egységes nemzeti állam kialakulásához s egyúttal nagy teherrel szabadítaná meg városainkat.

Ami ezután megmaradna, az lenne azután az igazi önkormányzat. Az ekként tehermentesített városoknak volna csak igazán módjuk a hathatós városfejlesztésre.

Ez nagy tévedés. A városfejlesztés, vagyis közintézmények létesítése, csatornázás, vízvezeték, vasutak, világítási telepek, utak építése, népjóléti intézetek felállítása stb. stb., szonkivül befolyás az adókövetésre, iskolaügyre, közigazgatási bíráskodásra még nagyon tág teret nyitnának a szoros értelemben vett önkormányzatnak.

A városok, községek közgyűlése állapítaná meg azután is a költségvetést, zárszámadást, alkotná a szabályrendeleteket s ellenőrizné az állami közigazgatást.

Végre diákok is járhatnak a zombori gimnáziumba.

Hétfőn kezdődik benne — 4 év után — újra a tanítás.

(Saját tud.) Zombor, szept. 27.

A zombori állami főgimnáziumot a háború kitörésekor a katonaság kórház céljaira foglalta le, úgy hogy a tanulóifjúság alacsony, — egészségtelen és iskola céljaira egyáltalán meg nem felelő helyiségben, a zombori ipartestület helyiségében volt kénytelen meghúzódni. Hasztalan volt a város, a tanári testület, a szülők panasza, jajgatása, az épületet visszaszerezni nem tudták, annak ellenére, hogy néha teljesen üresen állott a gimnázium épülete. Az alsó 4 évfolyam növendékei évek óta járnak gimnáziumba anélkül, hogy a gimnáziumot belülről csak látták volna is. Most nagynehezen végre sikerült meggyőzni a katonai hatóságokat arról, hogy az ifjúság nevelése éppen olyan fontos követelmény és közvetve kihat a katonaság harc képességére, mint amilyen fontos a katonák egészségének az oltalmazása és helyreállítása. Ennek azután meg is lett a fogantatja, mert végre valahára leérkezett a minisztérium határozata, hogy a gimnázium épületét ki kell üríteni és iskola céljaira hivatásának átadni.

Sajnos, a háború folytán az épület, mint minden katonai intézmény megtelt poloskával és most megindult a tisztogatás katonai módszer szerint — Deszinficiáltak, suroltak,

meszeltek, azonban nem bontották föl a padlót, ajtóbléseket és bár az épületet a tanári testületnek állítólag teljesen tisztán átadták s meg vagyunk győződve, hogy a kedves állatkák nemsokára tisztelgetnek teszik az iskolába járó diákok otthonába: mert nem elég a dezinficiálás, hanem alapos takarítás kell ahhoz, hogy a kellemetlen rovarok kipusztuljanak. A falakat le kellett volna vakarni és ezt nem rövid egy-két hét alatt véghezvinni, hanem jó előre, a vakáció végén. Az átadás- és átvételnél egyébként katonai részről dr. Varró János ezredorvos járt el és vegyesbizottság előtt történt a kár megállapítása, melyet természetesen a hadügyi kincstár megtéríteni tartozik.

Örömmel vettük tudomásul, hogy a gimnázium tanulóifjúsága végre saját otthonába visszatérhetett, — figyelmeztetjük azonban a szülőket és a tanári testületet, hogy nagyon vigyázzanak az iskolából hazatérő gyermekekre, nehogy a kellemetlen férgeket otthonukba becipeljék. A költözködés egyébként szombaton, vagyis 28-án kezdődik és 29-én folytatódik és a két napon a diákok örömeire iskolai szünetet rendelt el az igazgató. Dr. Konyovits Dávid országgyűlési képviselőnek nagy érdeme, hogy végre kiküzdötte, hogy a gimnáziumot visszaadják.

Villányvilágítás Szabadkán és más városokban.

— Nálunk romlik, másutt fejlődik. —

(Saját tudósításunk). Ugy-e, főlegesen bárki szabadkai előtt azt fejtegetni, hogy itt rengeteg baj van a villannyal? Almodni sem igen mer arról senki, akinek a lakásában nincs villányvilágítás, — hogy azt oda most bevezettesse. Ugyanekkor pedig másutt javában fejlesztik a villányt. Most Szombathelyen láttuk, hogy az ottani villanygyár az összes környékbeli községekbe bevezeti a villányvilágítást. Sorba járnak az emberek és minden egyes földművelőházba, minden istállóba bevezetik a villányt, mert hiszen ez a társaságnak is jó hasznot hoz.

Zombori cukor Szentivánon.

— Nagyarányu cukorlopás —

(Saját tud.) Zombor, szept. 27.

Zombor város cukorszüksége tére hosszas várakozás után megérkezett a kiutalt cukormennyiség, de a cukorokozta öröm alighanem ürömmé válik, mert jóindulatú tolvajok előre gondoskodtak, hogy a közönség véletlenül ne nagyon édesítse meg amúgyis keserű életét.

Ugyanis míg a küldemény kint a vasuton 3 napig várt, a figyelmes tolvajok kinyitották a vagonokat és majdnem az egész küldeményt ellopták. A rendőrség a legnagyobb csendben nyomozott és a tettesek nyomába is jött.

Az nem gátló ok, hogy kevés a villányóra, vagy hogy egyszerűen nincs is. Egyszerűen nem állítanak föl órákat, melyek az áramfogyasztást mérik, hanem mindenki egy meghatározott összeget fizet havonként az elhasznált villányért, a villanykörték száma szerint.

Amint megtudtuk, ugyanígy van ez Adán is. Ott már régóta így fizetnek az emberek 4—5 koronát havonta. Szabadkán pedig, különösen a téli hónapokban, 30—40 koronára is fojmege a villanyzámla. Ezt a kis összehasonlítást pedig azért irtuk meg, hogy esetleg foganatja is legyen Szabadkán.

Az ellopott cukor egyrészt Bács-szentivánon találta meg.

Ugy értesülünk, hogy a cukor jó része megkerül s így sem a város maga, sem a közönség nem károsodik.

Havonkinti cukorszükségele a város közönségének két és fél vagon. Most a közönségnek perze várnia kell, hogy nyomozás során megkerül a hiányzó kvantum, mert addig nem lesz edes a kávénk, tortát nem szabad sütni s a befőtteket is csak elméletben készíthetjük.

— Zomborban elég a kávé, de rossz. Zombor város kávészükségele havonként 16 mm, amely teljesen fedezi a város szükségletét; sajnos azonban, általános a panasz, hogy minősége nagyon silány.

Lógósok kutatása a rancsevői szállásokon.

(Saját tud.) Zombor, szept. 27.

Fölizgatott kedélyű öregek, asszonyok, gyermekek nagy küldöttsége járt 25-én dr. Konyovits Dávid országgyűlési képviselőnél, hogy panaszát előadja és elégtelt kérjen egy olyan sértésért és ok nélküli zaklatásért, amely a maga nemében kissé szokatlan. A zombori katonarendőrség vezetője, Ugró István főhadnagy körülbelül 200 emberrel és katonarendőrrel razziaát tartott a rancsevői szállásokon, lógósokat keresve. Ahelyett azonban, hogy a kukoricásokban kutatta volna, ahol ugyancsak bőven találhat rejtekhelyet, Rancsevő egész területét körülzárta, minden házból az összes lakókat, öregeket, asszonyokat, gyermekeket kizavartatott, egy helyre összeszabozottatta, őrizet alá vette, házról-házra járva házkutatást tartott és miután lakásokban elrejtett lógósokra nem bukkant, a megfélemlített és kizavart lakosságot a kivezényelt katonasággal a város felé hajtatta.

Rancsevőtől a nemesmiliticsi csárdáig mintegy 16 kilométernyi uton terelte a lakosságot, amely kénytelen volt gyalogolva engedelmessé válni. Mikor a nemesmiliticsi csárdához ért, a társaságot egyszerűen szabadon eresztette és szabadon hazaküldte minden indoklás nélkül.

Az egész razzianak egy lógós elfogatása volt az eredménye, ez is szembe jött a fölhajtott embercsoporttal. Az elkeseredés nagy a rancsevői lakosság között, amely a dolgot nem hagyja annyiban, hanem panaszt tett a város polgármesterénél és képviselő utján kér orvoslást a jogtalan zaklatás ellen.

Egyik öreg, akit szintén így hajtottak, elkeseredve mondotta: 5 fiam katoná, 4 a háretéren van, egyről tudom, hogy lógós, de lelkemre mondom, ma sem tudom, hol van, de ilyen szegényt még életemben nem értem meg. Az eset városszerte nagy megdöbbenést keltett. A város felterjesztést tesz a hadügyi kormányhoz és megteszi a feljelentést Hölczl Alfréd alezredesnél is.

— Az árvaszékek államosítása.

A három legnagyobb vármegye árvaszéki elnökei, mint Bács-Bodrog vármegye, Temes megye és Pest megye árvaszékeinek kiküldöttjei 26-án Budapesten tanácskozássra gyűltek össze, amelynek célja az árvaszékek államosítása tekintetében a továbbiak megbeszélése. Bács-Bodrog vármegye dr. Frank Mihály kir. tanácsos árvaszéki elnököt küldötte ki, mint akinek véleményére az eddigi tapasztalatok szerint a belügyi kormány mindenkor nagy súlyt vetett és aki már több fontos kérdésben, így az árvák letéti pénzének hadikölcsönben való elhelyezése kérdéseiben is döntő véleményt adott a kormányynak.

Ugyancsak ma 27-én megjelenik dr. Frank Mihály kir. tanácsos árvaszéki elnök Arnold Sándor árvaszéki ülnökkel azon a budapesti kongresszuson is, amelynek célja a hadigondozás megbeszélése és az államosítással kapcsolatban az árvaszéki tisztviselők pragmatikájának kidolgozása, illetve a pragmatika vezérelveinek meghatározása.

API HIREK.

Szalay Mátyás nyugdíjba megy. Szabadka érdemes főkapitánya Szalay Mátyás már hosszabb óta szabadságon van megrontott egészségi állapota miatt. Végül távozásáról ugyan volt már szó, de nem volt véglegesen elhatározva Szalay főkapitány most végleg távozik. Beadta nyugdíjazása iránti kérvényét. A kérvényt a holnapi közgyűlésen tárgyalni fogják.

Gyöngyélet Zomborban. A város vezetői ezáltal nagylelkű volt Zombor városával szemben: már nem burgonyát utalt ki a városnak, holott ez alkalommal nem volt szükség, minthogy a város maga fedezte a szükségletet nem is igénybe a kiutalt 30 vaggon burgonyát s azt rendelkezésre bocsátja.

Athelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Sövényházy Mária kulai állami leányiskolai rendes tanítóját jelenlegi minőségében a csonkai áll. polgári fiúiskolához.

450 vaggon búzát szolgáltatott Zombor. Befejezését nyert a búza gabonacséplés és a szükségességek átvételének Zombor városára 450 vaggon búzát szolgáltatni; ennek elejét vette. A beszolgáltatandó búzameennyiség még kontingens nélkül nincs s most folyó munkában a tárgyalások, mert a város vezetősége és a kormány a kérdésben véglegesen megállapodni tudtak.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Komló Elemér zombori állami főgimnáziumi helyettes hittanárt jelenlegi állomáshelyén a magyarországi vallásalapból javadalmazott hittanárak létszámába a IX. fizetési osztályba rendes hittanárként nevezte ki.

Bácska petróleumellátása. A megye szeptember havi petróleumszükséglete 552 q., amelyet a miniszterium már ki is utalt, azonban még nincs feladva, de jelezték a városnak, hogy néhány napon belül utalja becsajjtják. Tájékoztató lehetjük azt is, hogy az apatitálás részére 35. a bajainak 34, a szalmásinak 35, a hódáságinak 35, a kulainak 35, az óbeseinek 35, a palánkainak 33, a titelinéknak 34, a tepolyainak 33, az újvidékieknek 34, a zentainak 31, a zomborainak 35, a zsaablyainak 30, Magyarokének 30, Zentának 32 q. juttatnak. 55 q. felett az alábbiak legjobb belátása szerint rendelkezhetik s 6 azt ipari és mezőgazdasági vállalatoknak utalja ki.

Halálozás. Plukovics Márk 55 éves korában elhunyt. Temetése 28-án délután 3 órakor lesz a Köteles utca 185. szám alatti gyászszobából.

Új sorozás lesz. Egyenlőre még nem erősített hír szerint honvédelmi miniszteriumban új sorozást fognak elrendelni. Sorozást állítják az eddig alkalmatlannak találtakat.

Új tanárnő Zomborban. Küz Ilona okleveles képezdei intézet tanárnőjét a zombori kegyuri bizottság rendes tanárként alkalmazta a hatolikus felső kereske-

delmi leányiskolánál, ahol magyar nyelvet és irodalmat, történelmet és földrajzot fog tanítani.

Zomborban lesz petróleum. Zombor havi szükséglete 40 q. A város ezt a mennyiséget a miniszteriumtól meg is kapta, mert az Orsováról lett kiutalva. Löwi testvérek cég a szükséges hordókat már el is küldötte a telepre, és most várják, hogy mikor érkezik meg a szeptemberre esedékes kontingens.

Fényes esküvő Madarason. Halm Ottó madarasi földbirtokos leányát, Leát nőül vette Dozse Béla zombori 23-as hadnagy. A vőlegény 3 évig volt Szibériában és most jött haza. Az esketést bajsai Vojnich Dezső prépost-plébános végezte. Tanúk voltak: Vojnich alezredes és Wallandt kapitány. A násznép gyalog ment a templomba, melyet a község színe-java megtöltött. A házigazda az egész község népét meghívta az esti táncra.

Bronzérmes vitézek. A bronzvitézségi érmet kapták: Győre Vince hadapródjelölt, Krisztin Ferenc és Rajkov Sándor népfelkelők.

Nagy tűz a zombori szállásokon. Zomborban a vasutmenti szállásokon tűz ütött ki. Bikár János Cservenka városrészi gazda 58. számú tanyáján este fél 8 óra tájban az apa István nevű fiával és egy béressel együtt vacsorázott, vacsora után felkelve, mindenki a magadolga után ment. Az István fiu rendes szokásához híven körüljárta az egész udvart és tanyát, hogy körülnézzön, vajjon minden rendben van-e, s mikor a kazal közelébe ért, egy katonát látott onnan kiugrani és pár pillanatra rá már az egész kazal lángban égett. Elégett 24 kocsi szar, 6 kocsi széna, 30 kocsi szalma. A tüzet éjfél után 1 órakor sikerült teljesen elfojtani, amiben a kiszállt rendőrség és tűzoltóság a legnagyobb igyekezetet tanusította.

A női felső keresk. iskola igazgatósága értesíti a tanulókat, hogy hétfőn 30-án az iskola ismét megnyílik.

Mért nem adnak benzint a ruhatisztítóknak? Rongyolódik a ruhánk, szakad az ingünk, a cipőnk talpa kilyukad, sarka lekopik. Rongyosodunk, kopunk. Ezt még el tudós viselni, mert ahol szakad, oda foltot teszünk; hosszúságos kilincselés és könyörgés után talpbőrt is kapunk, hogy mezítelen lábainkat cipőbe bujtathassuk. Nagyobb baj azonban, hogy piszkosodunk. Piszkosodik a ruha, az ünneplő ruhán pecsétfoltok hirdetik, hogy háboru van, hogy nincs benzin. — Mert hát azért zsiros a kabátunk gallérja, azért van a kabátom diszkrét peccsét — mint háborus diszjelvény — mert a tisztítók nem kapnak ruhatisztításra benzint. Elküldöttem ruhámat a tisztítóba, és a mester rezignált hangon adta tudtomra, hogy nem tud legjobb akarat mellett sem tisztítani ruhát, mert a Nagyméltóságú magyar kormánytól semmi módon benzint kapni nem tud, és hogy meggyőzően szavai igazáról, minden tiltakozásom ellenére ott elöttem levette kabátját és nagy diadallal mutatta, hogy ime ő is kénytelen zsiros galléru kabátban járni, mert hát nincs benzin. —

Igaz, hogy némely nagybirtokos még a privát passziójára szolgáló motorosonakjához is annyi benzint kap, amennyit csak akar. De hát a luxus célra szolgáló motorosonakra nagyobb szükség van, mint tiszta ruhára. — Mit volt hát mit tennem, fogtam a zsiros kabátomat haza vittem és azóta diadalmasan hordom, mert hát tudom, hogy háboru van, hogy a benzinhiány miatt kell foltos ruhába járnom, s arról igazam nem tehetek, hogy a kormány a tisztítóknak nem akar benzint adni.

Meglopták a vagyoni fővállalat vezetőjét. Rintje Fülöpné azzal a panasszal fordult a rendőrséghez, hogy Kossuth-utcai lakásából, míg ő távol volt, betörők harisnya, fehérnemű és ruhaneműjét elvitték. — A véletlen különös játéka folytán éppen a zombori vagyonőrző vállalat vezetőjét érte ez a kalamitás és így most már a vállalatnak egyszer módjában áll, hogy rendőrkutyáival saját holmija után kutathasson. Ez alkalommal természetesen a rendőrség is erőlyesen támogatja, hogy elveszett holmijához a károsult hozzájusson.

Mulatás Palicson. (Panaszos levél). Palicson még mindig van 20-30 fürdővendég. Talán ezeknek rendeztek tegnapelőtt éjjel zenét egy társaság tagjai. A nádas előtt mulattak egy óráig igen zajosan. Egy osztrák főhadnagy fél 12-kor kiszólt, hogy hagyják abba. Erre azt felelték, hogy megverik meg fölpofozzák. S folyt a kiabálás éjjelután 1 óráig, nem csekély öröme a közelben lakóknak és aludni akaróknak. (K. V.)

A kalocsai érsek Ujvidéken. Egyik „jólétesült” helyi lap szept. 24-iki száma „A kalocsai érsek Ujvidéken” címen szenzációs hírből közli, hogy Várady L. Árpád dr. kalocsai érsek szombat délután 5 órakor érkezett Ujvidékre. — Hogy mennyire pontos a hírszolgálat, bizonyítja az a tény, hogy az érsek ott se volt, mindössze az történt, hogy Horváth Győző dr. segédpüspök jelent meg. A megjelent püspököt dr. Kovácsics Cézár közigazgatási gyakornok fogadta és üdvözölte.

Mosópor és szappan Zomborban. A miniszterium 10 mm mosóport és 20 mm szappant utalványozott ki Zombornak. Ezeknek elosztását Goldarbeiter, Harmuth, Metz és Gertner kereskedők végzik.

A 27-es szám és a betörők. Zomborban özv. Nagy Mihályné Schweidel utca 27. számú házába ismeretlen tettesek betörték és onnan leányának fehérneműjét és ruháit ellopták. Az ablakokat sárral mázolták be és betörték úgy másztak be az ablakon. A tettesek nyomában jár már a rendőrség. Úgy látszik, kőbor cigányok lehetnek, akik ugyanazon éjjel a Osonoplyai ut 27. számú házban szintén lopást kíséreltek meg. A tolvajok nagyon szimpatizálhatnak a 27. számmal, legalább erre enged következtetni, hogy mindkét háznak a száma 27. volt. Valószínű, hogy a 27-es szám szerencsét jelent náluk.

Büntető főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék, mint büntető bíróság a következő ügyeket tüzte ki főtárgyalásra: 1918. évi szept. 30-án: Bukovec Ferenc, Róth Emil, Nagybarna Kánya

József és társai. 1918. okt. 2-án: özv. Sántha Ferencné és egy tsa, Takács Imre és 2 tsa, Araczkai Dániel, Pusztai Imréné és 1 tsa, Póts István és egy tsa, Vas Mihály Paska, 1918. okt. 4 én: Körösi Józsefné, Weisz Erna és tsa, Raffai Istvánné és 2 tsa, Szken-derovics Antal.

Érdekes felszólítás. A vármegye alispánja a szegedi militér ferpfleksz magazintól felszólítást kapott, hogy napi 700 fuvarat rendeljen ki 150000 mm nád fuvarozására. Minthogy alispán illetékesnek magát erre nem tartotta a földművelésügyi miniszteriumtól kért utasítást a továbbiakra nézve.

A szabadkai szabadiskola. A szabadkai fiu felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos szabadiskolában a tanítás október 1-én kezdődik. (IV. Bercsényi utca 6.) A felvételleket naponta délután 5 órakor a felső kereskedelmi iskola igazgatója végzi. Mérsékelt díjak. Tantárgyak szabad választás szerint: magyar fogalmazás, idegen nyelvek (német, francia, szerb horvát) tanítása, gyors-, gép- és szépírás, kereskedelmi levelezés, számtan és könyvvitel.

A Korzó-Mezi műsorából:

Hella Moja, Góth Ila, Góth Annie és a „Star” többi művészeinek ragyogó játékát élvezte a Korzó-Mezi premiér-közönsége tegnap a „Küzdelem a létért” című izgalmas, briliáns, irodalmi magaslalon álló, pazar fényvel kiállított 5 felvonásos dráma és a „Téli legenda” megható poétikus álomjáték bemutatóján. Az elragadtatás moraja zugott végig a nézőtérre a szebbnél-szebb jelenetek, felvételek láttára s a cselekmények magával ragadó volta mindvégig lekötötte az érdeklődőst. A darabok vasárnapig maradnak műsoron.

Rendelje meg a Délvidéket a haretéren levő hozzátartozóinak minél előbb!!!

Szerkesztői üzenetek.

K Titusz. Az immanens szó értelme: — bennható, bennmaradó, bennlétező. — Vratislavia magyar neve Boroszló, Manapia pedig nem más, mint Dublinnek, Írország fővárosának a latin neve. Mindama latin földrajzi neveket, melyeknek régi latin és jelenlegi elnevezésük közt szembetűnő különbség van, megtalálhatja Nagy Nep. János: Hierolexicon polymathicum latino-hungaricum című szótárában összefoglalva. Megjelent Szombathelyen, 1845-ben.

P. V. Évenként megjelenő csillagászati évkönyvek, melyek a Napnak, a Holdnak és a bolygóknak az év minden egyes napjára kiszámított helyét és az egyéb égi tünemények adatait tartalmazzák: a Berliner Astronomisches Jahrbuch és a francia Connaissance des Temps.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék” kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasúti hírlap-árusítóinál.

SPORT.

Bácska—Szabadkai T. C.

A két csapat között lesz vasárnap igen érdekes mérkőzés, amelyet ugyan Bácskának van kilátása megnyerni, azonban a napról-napra jobb formát mutató sárga-pirosak sem maradhatnak meg minden kombináció nélkül. Mutatja ezt különösen legutóbbi meglepő szereplésük.

Szegedi T. K.—Szabadkai M. T. E. játszanak bajnoki mérkőzést az oly fontos 2 pontért és a vele együtt járó helyezéért, mert csak a tegnapi számunkban mutattunk rá a fontos mérkőzésre. Mindkét csapat a legjobb 11-jét fogja kiállítani, hogy a maga javára hozza a babért.

Mindkét mérkőzést a kerületi és a vidéki egyik legjobb barátja Szika (Kinizsi) fogja vezetni.

Helyárok rendesek. Mindkét mérkőzést 1 jeggyel lehet végig nézni.

Még valami meglepetéssel fog szolgálni a Délvidék sportrovatja, amennyiben a vasárnapi számban a szabadkai egyesületek vasárnapi szereplőit fogja közölni.

Közgazdaság.

Termeljünk dohányt. A m. kir. dohányjévedéki központi igazgatóság 16213/1918 számú leirat a következőkben közölni: A szilágyii jelentkezők dohánytermelési engedélyben azért nem voltak részesíthetők, mert a jelentkezők nagyrészt 1/2 holdra kértek dohánytermelési engedélyt, nehéz levelekre pedig (amilyenek a Bácsbodrog-megyében termelhető szegedi levelek is) egy holdnál kisebb területre engedély nem adható. A doroszlói jelentkezők viszont a kérelem elkészítése történet benyújtása miatt nem részesíthettek dohánytermelési engedélyben. Egyébként a dohánytermelésnek Bácsbodrog-megyében a jövő termelési évben leendő kiterjesztése elvi akadályokba nem ütközik, ha az oly községekre kérelmezte ik, melyekre a dohánytermelés kiterjesztése úgy a talaj fekvésénél, mint annak összetételénél fogva a jövedék érdekében állónak mutatkozik. Tekintettel arra, hogy Bácsbodrog-megye egyes részei dohánytermelésre alkalmasnak nem mondhatók, felesleges kérelmezések kikerülése céljából igen célszerű lenne ha a Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület még a nyár folyamán közölné ezen igazgatósággal, mely községekre szándékozik a termelés kiterjesztése. A dohánytermelés új községekben a törvény értelmében együtt legkevesebb 20 holdra, egyenként pedig legkevesebb 1 holdra engedélyezhető.

Szerkesztő:

BERKES MÁRK.

Nyomdát a kiadóhivatalban, Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetségi könyvnyomdát Szabadkán, Rakóczi-utca 20. sz.

Feliról szerkesztőnk telefonszáma: Pálca 34.

Gazdák és tenyésztők figyelmébe.

Egy nyolc éves teljesen hibátlan homius typosu kanca eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Mindennemű

könyvkötő-

munkát készít,

Berkes F. Béla

könyvkötő,

barátok templomával szemben

Uj lécládák
gyümölcs- és főzelék-
félék

csomagolásra kaphatók:
Bano és Bröder
cégnél Szabadkán.

Rizikó nélkül!

Férfa és nők rokkant katonák özvegyek kevés befektetéssel napi 80-100 korona keresetbe juthatnak. Jelentkezhetnek

Winkler Lajos és Trs-nál
I. Kölesei u. 248 sz.

„Ferravin“
vasas chinabor.

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábbadozóknak
Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számtalan orvosi ajánlás.

Szabadkán kapható. Deesy Jenő úr gyógyszer-tárában. Jelenlegi ára félliteres palackonként 10 K. — A „Ferravin“ névre essék ügyelni.

Lonárt József

polgári és egyenruha szabó
Szabadka III. Balog-u. 797 sz.
Elvállal polgári, egyén és magyar ruhák méretszerinti elkészítését.

Továbbá fordításokat, átalakításokat, javítás és vasalásokat.
Vidéki megbízások elvállaltatnak és pontosan eszközölköznek. Ugyanott egy fekete bőr mikródo báránnyal béléssel eladó.

Kocsis magas fizetés-
sel azonnal felvétetik.

Johanna szikvizgyárban Szegedi-ú

Elemi és polgári
iskolai tanulókat privátra
oleson vállalom.
Cím a kiadóhivatalban.

Ajánlok azonnali szállításra kerek
fóhérsu étkezési
ez évi termésű
tarlórépamagot
folyó árban. Csomagolás
önköltségen az árul együtt
utánvételeztetik.
Kiss Lajos
Pu-Zobnaticza u. n. Topolya

fogak és fog-
sorok.

Valódi amerikai

Különlegességek
fogászati munkákban,
aranyból és platínából,
valamint arany- és platin-
fogak, koronák és
brókák, ugyancsak szá-
padlás nélküli fogak.
Foghasználat teljesen ér-
tesztelative és fogtö-
mésék (plombák) is.

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-báz. Telefon 56.

Használt

tankönyveket

magas áron veszünk, vagy a
mostani iskolai évre szükségese-
kre becseréljük.

Papirspárga

csomagolásához, szállítóközé-
redeti gyári áron kapható viz-
álló cellulóze. Ajánlatos mielőbb
beszerezni.

Tisztelettel

Lipsitz és Lampel

könyvkereskedése, antikvárium
és papirspárga gyári raktára.
Szabadka, Rudics-u. 14.

A világlítási rendelet

határozatait a fényhatás
csökkenése nélkül csakis

Tungsram
félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40,
60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Harisnyáit

javíttassa „Rózsa“ varrott fejjel.
Páronként 3. 20 K. Törvényesen védve
Mindén párhoz kell egy régi harisnyá-
szár. A harisnya fejét levágni nem sza-
bad. Bármilyen más fejjelést és javítást
elfogadunk. Gyűjtőhely

Pázmány-utca 34 sz.

MENETREN

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	8:01
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomberből érk. délelőtt	10:02
Zomborba ind. éjjel	6:14
	5:28
Ujvidékről érk. délelőtt	7:48
délután	1:21
éjjel	10:38
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:26
	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:06
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:06
Cservenka—Gombosról érk.	8:57
Cservendka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érk.	1:46
Zentára ind.	4:38
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:28
Bajára ind.	7:06
	5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonat

Az éjjeli idő: este 6-tól reggel

Ujságárusi

omberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,

vagy magas %-al
azonnal felvétel-

nek a

DÉLVIDÉK
kiadóhivatalában.

2 jé magavisele-
takariton

120 K. havi fizetés
és keozt ellenében felv
Náder kávé

A legújabb egyházmegyei
nyomtatványok
postafordultával a

Szent Antal
nyomdában

szerezhetők be